

Helse, miljø, sikkerhetsarbeide (HMS) i organisasjonen

1. Innledning

I en rekke ulike lover og forskrifter er det regler om at produkter og tjenester skal oppfylle forskjellige sikkerhets- og kvalitetsbetingelser. Videre stilles det krav til at sikkerheten til de som utfører jobben med å fremstille produktene og tjenestene er tilstrekkelig ivaretatt. Helse, miljø og sikkerhetsarbeid, HMS-arbeid eller internkontroll er samlebetegnelser for det arbeidet den enkelte organisasjon er pålagt å utføre i så måte.

2. Virkeområde

Det følger av Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 2 at forskriften gjelder for alle virksomheter – herunder idrettsorganisasjoner – som omfattes av enkelte nærmere angitte lover. Typisk vil idrettsorganisasjoner omfattes ved at de er underlagt arbeidsmiljøloven (aml.), eller brann og eksplosjonsloven.

3. Ansvar i organisasjonen

Det følger av internkontrollforskriften at den som er ansvarlig for bedriften, er ansvarlig for at det gjennomføres HMS arbeid. Det vil i de fleste tilfeller medføre at det tillegges styret i klubben å sørge for at det gjennomføres HMS arbeid, selv om selve arbeidet kan delegeres videre til de ansatte i organisasjonen.

Dersom HMS arbeidet delegeres er det likevel viktig å merke seg at styret har plikt til å sørge for at internkontrollen blir overvåket og gjennomgått, herunder sikre at den fungerer som forutsatt. I dette ligger en plikt til at internkontrollen vurderes kontinuerlig slik at mangler kan fanges opp, og at det med jevne mellomrom foretas en fullstendig gjennomgang, dvs en revisjon av hele det systematiske arbeidet jf. § 5 nr. 8.

4. Krav til HMS-arbeid

Dersom en organisasjon omfattes av internkontrollforskriften fastlegger denne en rekke krav til organisasjonens HMS-arbeid. Vi vil i det følgende kort redegjøre for de viktigste av disse kravene. For fullstendig oversikt vises det til forskriften, samt arbeidstilsynets faktaside om HMS på www.arbeidstilsynet.no.

Roller i HMS-arbeidet

Alle skal bidra til et godt arbeidsmiljø, men ansvaret er ulikt og avhenger av hvilken rolle man har i virksomheten. For en nærmere redegjørelser rundt reglene om arbeidsmiljøutvalg,

verneombud og tillitsvalgt mv se link til Arbeidstilsynets kommentarer om dette: <https://www.arbeidstilsynet.no/hms/roller-i-hms-arbeidet/>

HMS arbeidet skal nedfelles skriftlig i en HMS plan. (Se vårt utkast til denne i standarddokumenter. Denne kan være en god retningsgiver for hvorledes organisasjonen kan utføre sitt HMS arbeide).

Formål med HMS-arbeidet

Det bakenforliggende hovedformål med organisasjonens HMS-arbeide skal alltid være å systematisk sikre at regelverket følges, herunder ved å planlegge, organisere, og utføre sine aktiviteter i samsvar med gjeldende regelverkskrav. Ved å oppfylle regelverkskravene vil organisasjonen samtidig fremme:

- i. arbeidsmiljø og sikkerhet,
- ii. forsvarlig behandling av avfall,
- iii. sikre farlige gjenstander og,
- iv. motvirke og hindre at farlige situasjoner oppstår

Krav til dokumentasjon -innhold i HMS arbeidet (fra internkontrollforskriften § 5)

Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Internkontroll innebærer at virksomheten skal:

1. sørge for at de lover og forskrifter i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen som gjelder for virksomheten er tilgjengelig, og ha oversikt over de krav som er av særlig viktighet for virksomheten
2. sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet, herunder informasjon om endringer
3. sørge for at arbeidstakerne medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes
4. fastsette mål for helse, miljø og sikkerhet - må dokumenteres skriftlig
5. ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er fordelt - må dokumenteres skriftlig
6. kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene - må dokumenteres skriftlig
7. iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen - må dokumenteres skriftlig
8. foreta systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt -må dokumenteres skriftlig

Internkontrollen skal dokumenteres i den form og det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse. Dokumentasjon som følger av krav i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen, for eksempel instruksjoner, tillatelser, kompetansebevis, sertifikater o.l. skal inngå.

Krav til obligatorisk HMS-opplæring for ledere

Arbeidsmiljøloven §3-5 pålegger arbeidsgivere plikt til å gjennomgå opplæring i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (HMS). Det følger ikke av bestemmelsen noen nærmere krav til opplæringen, heller ikke til antallet timer som opplæringen skal vare. Arbeidstilsynet har utarbeidet en veiledning som skisserer målene for HMS-opplæringen og hva den bør omfatte. Den slår fast at opplæringen skal tilpasses den enkelte virksomhet og bransjes risiko- og driftsforhold. Det er ikke stilt krav til opplæringens omfang eller hvem som skal forestå opplæringen eller hvordan den skal gjennomføres. Det er like fullt et krav til å kunne dokumentere opplæringen.

Det arrangeres kurs av en rekke aktører som oppfyller kravene til opplæring. Ved manglende opplæring, i strid med lovens bestemmelse, kan Arbeidstilsynet gi pålegg om nødvendig opplæring.

****